

Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Lasten kanssa voidaan tarkastella myös laajemmin uskontoja ja katsomuksia. Vastaavasti tarkastellaan uskonnottomuutta. Tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan sekä tukea lasten kulttuuristen ja katsomuksellisten identiteettien kehittymistä. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia ovat esimerkiksi vuodenkiertoon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen tai ruokailu. Lasten ihmettelylle annetaan tilaa, ja heidän kanssaan pohditaan heitä askarruttavia elämänskysymyksiä. Katsomuskasvatuksessa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen ja kunnioittaen. Katsomuskasvatus tukee muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista ([Ylöjärven varhaiskasvatussuunnitelma](#), s. 63).

Varhaiskasvatuksen henkilöstö vastaa toimipaikoissaan toteutettavasta katsomuskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatukseen ei kuulu minkään uskonnon tai katsomuksen opetusta. Voimme tehdä yhteistyötä Ylöjärven seurakunnan kanssa ja muiden katsomuksellisten ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa. Ylöjärven seurakunnan kanssa on yhdessä työstetty tukimateriaalia henkilöstölle, materiaali ohjaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä toteuttamaan katsomuskasvatusta vasun linjaamalla tavalla. Työyhteisön yhteinen ymmärrys erilaisiin katsomuksiin tuo henkilöstölle varmuutta ja rohkeutta avata katsomuskasvatusta ja siihen liittyvää pedagogista toimintaa huoltajille. Katsomuskasvatuksessa lapsille annetaan mahdollisuus saada tietoa katsomuksista oma ikä- ja kehitystaso huomioon ottaen. Katsomuskasvatuksessa lapset saavat myös harjoittaa oikeuttaan ilmaista omia katsomuksellisia pohdintoja, kysyä ja kyseenalaistaa.

Lapsen varhaiskasvatuskeskustelussa toivotaan avointa keskustelua perheen arvoista ja katsomuksesta, näin pystytään parhaiten huomioimaan perheen ja lapsen yksilölliset tarpeet. Päiväkotien kotisivuilla on vuosittain päivitettävä toimintasuunnitelma, siitä löydätte lisätietoa yksikön toimintaperiaatteista. Ota puheeksi henkilöstön tai johtajan kanssa, jos jokin asia mietityttää.

[Katsomuskasvatus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Yhteistyön muodot Ylöjärven seurakunnan ja varhaiskasvatuksen välillä –
KUMPPANUUDEN KORIT

I KORI

YLEISSIVISTÄVÄ OSA

- Katsomuskasvatusta Vasun ja OPH:n ohjeiden mukaisesti
- Päiväkodin henkilöstön vastuulla
- Tilaisuuksista tiedotetaan perheitä esim. eskareiden kouluun siunaaminen
- Seurakunta voi toimia oppimisympäristönä, esim. kirkkorakennukset, hautausmaat, Lempiäniemi
- Seurakunnan työntekijä voi vieraillla päiväkodissa oman alansa asiantuntijana tai toimia henkilökunnan mentorina katsomuskasvatuksessa
- Yleissivistävä opetus ei sisällä uskonnonharjoittamista
- Esim. tutustuminen kotikirkkoon tai kirkkovuoden juhliin, tutustuminen eri uskontojen perinteisiin. Katsomuskasvatus on päiväkodin omaa toimintaa, eikä sisällä uskonnon harjoittamisen elementtejä (rukous, uskontunnustus jne.). Seurakunta voi tarjota yhteistyötä oman osaamisalueensa puitteissa.

II KORI

PERINTEISET JUHLAT

- Lähtökohtana yhteisöllisyys ja kunnioittava läsnäolo
- Tilaisuuksia voidaan valmistella yhdessä ja ne vietetään yhdessä
- Tilaisuuksista tiedotetaan perheitä
- Ovat osa suomalaista juhlaperinnettä.
- Perinteiset juhlat voivat sisältää yksittäisen virren. Yksittäisen virren laulaminen tai joulukuvaelman esittäminen ei tee juhlasta uskonnollista tilaisuutta, koska uskontoon viittaavat juhlatraditiot ovat osa suomalaista kulttuuria.
- Seurakunnan edustaja voi olla läsnä kutsuvieraana.
- Avoimuus myös eri uskontojen ja kulttuurien juhlille.
- Esim. joulu- ja kevätjuhlat, pyhäinpäivä, adventti.

Vuoden kulkuun kuuluvat juhlat ovat päiväkodin omia ja yhteisöllisiä juhlia silloinkin, kun ne liittyvät kristilliseen perinteeseen.

III KORI

USKONNOLLISET TILAISUUDET

- Vaatii aina rinnakkaistilaisuuden. Päiväkodin henkilöstön vastuulla on järjestää uskonnoton vaihtoehto.
- Tilaisuudet sisältävät uskonnonharjoittamista positiivisen uskonnonvapauden periaatteella
- Tilaisuuksia voidaan suunnitella yhdessä
- Lasten huoltajilta oltava lupa tilaisuuksiin osallistumiseen
- Esim. joulukirkko, pääsiäiskirkko, metsäkirkko, kevätkirkko, pääsiäis- / joulupolku, lasten joululaulutilaisuus.

Yhteisiä tilanteita järjestettäessä on niistä tiedotettava lasten huoltajille etukäteen. Lasten huoltajat päättävät lastensa osallistumisesta uskontokunnasta riippumatta. Varhaiskasvatuksen henkilöstö huolehtii luvan kysymisestä huoltajilta.

IV KORI

KASVUN JA HYVINVOINNIN TUKI

- Perustuu yhteisölähtöiseen ja tasavertaiseen kumppanuuteen.
- Lasten ja henkilöstön yhteinen virkistys, esim. retket.
- Yhdessä järjestetty henkilöstön koulutusyhteistyö.
- Työhyvinvoinnin tukemista.
- Kriisiyhteistyö esim. kuolema, suru, vakava sairastuminen, kiusaamistilanne.

Seurakunnalla on valmiuksia tukea sekä lapsia että aikuisia myös silloin kun tarvitaan suru- tai kriisiapua.